

Konceptuāls atbalsts iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanai

Koalīcijas partijas konceptuāli atbalstījušas iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanu Latvijā. Vēl gan jāatbild uz vairākiem jautājumiem, piemēram, kā sistēma ietekmēs inflāciju un kas notiks ar esošajiem ieguldījumiem atkritumu šķirošanas infrastruktūrā. Depozīta sistēma galvenokārt attieksies uz dzērieniem. To cenas veikalos varētu pieaugt par 15 centiem, no kuriem 10 pircējs saņemtu atpakaļ par iepakojuma nodošanu.

Ieviešot depozīta sistēmu, pārstrādei plāno savākt 90 % stikla un plastmasas pudeļu un skārdeņu. “Tas nozīmē, ka viss atgriezīsies ekonomikā,” uzsver vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards. “Otrkārt, - būtisks ieguvums videi. Tieši plastmasas izstrādājumi, kā pierādīts pēdējos pētījumos, ir ļoti bīstami. Tie nonāk dažādu jūras iemītnieku organismos, zivīs un tml., tas bojā arī mūsu veselību, atstājot būtisku iespaidu,” norāda Gerhards.

Depozīta sistēmas ieviešanai šobrīd piekritušas arī koalīcijas partijas “Vienotība” un ZZS. Tiks piesaistītas Ekonomikas un Zemkopības ministrijas. Atšķirībā no K. Gerharda ieceres depozīta sistēmai likumu grozījumus virzīt caur Saeimu, koalīcija nolēmusi tos vispirms skatīt valdībā.

“Es vēlos vispirms uzklaut ekspertus,” norāda premjers M. Kučinskis. “Tāpēc jau ir Ministru kabineta komiteja, kur varam piekrist, nepiekrist, paliekt pie sava lēmuma, bet mēs dzirdam, ko saka gan nozares spēlētāji, gan iesaistītie,” skaidro M. Kučinskis.

Depozīta sistēmas izmaksas attieksies uz patērētājiem – par dzērieniem veikalos būs jāpiemaksā 15 centi, no kuriem 10 varēs atgūt, pudeli nododot. Kopējās sistēmas ieviešanas izmaksas gan vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs K. Gerhards, gan LDDK lēš ap 30 miljoniem eiro.

Vēl neskaidrs, vai, piem., depozīta sistēmas ieviešana nepadarīs bezjēdzīgas kādas no lielajām investīcijām atkritumu šķirošanā. Ministrs K. Gerhards uzsver, ka sistēma attieksies uz aptuveni 10 % līdz 15 % iepakojuma, tāpēc šķirošanas poligoni un infrastruktūra tāpat būs vajadzīga. Tomēr ekonomikas ministrs A. Ašeradens bažījas, kā depozīta sistēma atsauksies uz inflāciju.

“Vai 15 centu sadārdzinājums par 1 dzēriena pudeli neradīs jaunu inflāciju, jo tomēr jāērķina – tas bieži ir pat 15 % uz 1 vienību? Katrā ziņā ir jāizvērtē, un, ja mēs saņemsim atbildes uz šiem jautājumiem, mums nebūs iebildumu virzīties uz priekšu ar depozīta sistēmu Latvijā,” stāsta A. Ašeradens.

Ministrs K. Gerhards piedāvā depozīta sistēmu ieviest ar 2020. gada 1. janvāri, taču viņš atzīst, ka par termiņu diskusijas turpināsies. Ministrija iecerējusi līdz gada vidum panākt, ka

Saeima pieņem depozīta sistēmas ieviešanai nepieciešamos grozījumus likumos. Poliņķi cer nepieciešamās izmaiņas likumos apstiprināt šajā rudenī līdz Saeimas vēlēšanām.

LDDK paudusi bažas par iespējamajām pārmaiņām. Tā aplēsusi, ka sistēmas ieviešana Latvijā izmaksātu vairāk kā 30 miljonus eiro, lai gan attiektos tikai uz nepilniem 2 % no kopējā atkritumu daudzuma. Darba devēji norāda, ka visas izmaksas būtu jāsedz uzņēmējiem, jo nav iespējas sistēmas ieviešanai piesaistīt ES līdzfinansējumu. Turklāt izmaksas sadārdzinās preces cenu. Piem., Lietuvā 1 iepakojuma vienība pēc depozīta sistēmas ieviešanas ir kļuvusi par aptuveni 15 centiem dārgāka.

Avots: LSM.LV, Autori: Māris Klūga (LR Ziņu dienests), Liene Barisa-Sermule (LTV Ziņu dienests) 2018. gada 29. janvāris